

KØBENHAVNS KOMMUNE

Kultur- og Fritidsforvaltningen

Københavns Museum

NOTAT

12-09-2014

Københavns Museum - Ledelsesberetning 2013

Sagsnr.
2014-0171146

Dokumentnr.
2014-0171146-4

Sagsbehandler
Karen Bundgaard
Andersen

Formål, opgaver og udviklingsperspektiver

Københavns Museum vil være en kendt og respekteret kilde til hovedstadens fortid og en relevant og nærværende platform for borgernes forskellige røster om dens nutidige livskvaliteter og dens valg for fremtiden.

Museets ansvarsområde er fastlagt af Kulturstyrelsen. Københavns Museum formulerer hvert år en arbejdsplan med strategiske mål og prioriteringer såvel som konkrete og operationelle opgaver. Museet har det arkæologiske ansvar for København og Frederiksberg på vegne af Kulturstyrelsen.

Københavns Museum har i de seneste år fokuseret på København som storby og hovedstad, på byens nationale og internationale forankring, dens afhængighed og forbindelse med sin omverden, historisk og nutidigt. Den levende by København er museets emne, og museet ønsker at være en nærværende og relevant partner i byens og borgernes liv, og tage del i vigtige diskussioner, planer og dagsordener for København.

Med den stigende internationalisering, globalisering og migration er begreberne om historie og kulturel identitet under forandring og til diskussion i hovedstaden. Museet ønsker, ud fra sine samlinger og sin viden og med afsæt i nutidige problemstillinger, at skabe nysgerrighed og videbegærlighed omkring København. Museet ønsker at præsentere København som en moderne metropol med et engageret og levende forhold til byens historie og kulturarv. Det er museets ønske at medvirke til at skabe adgang til Københavns kultur og historie for alle borgere, og skabe en oplevelse af ejerskab til byen og dens historie.

I 2013 kom der for alvor gang i planerne om at skabe et nyt Københavns Museum i Stormgade 18 og Stormgade 20. Muligheden for at Københavns Museum kan blive etableret i lokaler i umiddelbar nærhed af andre væsentlige museer, som Nationalmuseet, Glyptoteket og Thorvaldsen vil give synergieffekter, og give Københavns Museum mulighed for at gentænke og videreudvikle udstillingerne, og brugen af samlingerne, således at disse kan blive mere tilgængelige for borgerne.

Den sammenlægning af de museer, arkiv og kunsthaller der finder sted i skrivende stund (august / september 2014) påbegyndtes i 2013, hvor KFU tog beslutningen om at forvaltningen skulle udarbejde forslag til administrative sammenlægninger på museumsområdet.

Københavns Museum

Vesterbrogade 59

1620 København V

Telefon
2751 5759

E-mail
Karena@kff.kk.dk

www.copenhagen.dk

Finansiering og omsætning. Københavns Kommune er Københavns Museums hovedtilskudsgiver. Staten yder endvidere et fast årligt driftstilskud samt øremærkede tilskud til blandt andet udstillinger, publikationer, registrering og undersøgelser.

Museets samlede omsætning – inklusive alle de arkæologiske undersøgelser – var i 2013 på 42 millioner kroner. En nedgang fra 2012 på 18 millioner kroner. Nedgangen afspejler i høj grad den nedgang der har været i forhold til arbejdet med de arkæologiske undersøgelser i forhold til anlæggelsen af Metro Cityringen. . Det arkæologiske arbejde er fortsat af stærkt svingende omfang, hvilket indebærer meget omfattende løbende tilpasninger af bemandingsplaner og styring af personaleressourcerne.

Museet havde i 2013 glæden ved at se en række medarbejdere få ledelsesstillinger i andre museer og institutioner. Dette medførte naturligvis en række vakancer, og det blev besluttet at overføre midler fra 2013 til 2014 i forhold til at styrke formidlingstiltagene i 2014 omkring satsningen med ”Byens Natur”. Museet fik i april åbnet cafe i Havesalen, hvor ”Tante T” står for cafeen. Museet investerede i den forbindelse en del i inventar til køkken, terrasse til haven mv.

Besøgstal

Københavns Museum havde i 2013 et besøgstal på 60.298. Dette er en lille stigning i forhold til året før, og er næsten en fordobling siden 2008. Stigningen kan blandt andet forklares med, at udviklingen af midlertidige udstillinger med aktuelle temaer, differentieringen af aktiviteter m.m. har haft en positiv effekt. På undervisningssiden deltog på Københavns Museum i skoleåret 2013, 270 grundskoleklasser og 109 klasser fra ungdomsuddannelser i museets undervisningsaktiviteter svarende til ca. 9475 elever. Til sammenligning deltog i skoleåret 2010, 73 skoleklasser fra grundskolen og 39 klasser fra ungdomsuddannelserne svarende til 2800 elever. Det stigende elevantal de seneste år skyldes en prioritering af undervisningsområdet, udvikling af projekttyper samt inddragelse af nye målgrupper.

Antikvarisk arbejde

Anlæggelsen af Cityring-metrolinjen medfører fortsat store arkæologiske undersøgelses- og tilsynsopgaver. I 2013 var især første fase af udgravningen af stationsgruben på Gl. Strand, konkret anlæggelsen af den såkaldte indfatningsvæg, en central opgave. Undersøgelsen afdækkede fundamenter, der formodes at stamme fra Pramlaugets Hus samt muligvis fra omkringliggende boder.

Derudover stødte arkæologerne på hvad der formodes at være enstensat kajmur fra slutningen af 1500-tallet samt en pigstensbelagt vej bag ved denne.

På Kgs. Nytorv førte museet arkæologisk tilsyn med udgravningen til den kommende stationsboks for at dokumentere eventuelle væsentlige fortidsminder. Arbejdet foregår sideløbende med anlægsarbejdet og var derfor en planlægningsmæssig udfordring, der blev håndteret i tæt samarbejde mellem museet og Metroselskabet med inddragelse af Kulturstyrelsen. Tilsynet afdækkede levn fra mere intensiv bebyggelse og anvendelse af området uden for voldgraven end forventet, og åbner for et billede af København, hvor forbindelsen hen over voldområderne var meget mere dynamisk end tidligere fremstillinger har givet indtryk af.

Arbejdet på Cityring-undersøgelserne er derudover i stigende grad præget af efterbearbejdning af feltarbejdet, i form af fundregistrering og rapportskrivning, ligesom en lang række fund er blevet udvalgt til konservering. En del af disse fund blev lagt frem for publikum med åbningen af udstillingen ”Fortiden under os”.

Samtidig har året været præget af to større arkæologiske undersøgelser uden for Metro-regi. På Adelgade foretog museet en undersøgelse af en del af den nu nedlagte Helsingørsgade og dele af den bastionære befæstning fra første halvdel af 1600-tallet. Flere af kældrene fra de huse i Helsingørsgade, der blev nedrevet i starten af 1900-tallet, stod meget velbevarede tilbage med en del genstandsfund, der især vidnede om gadens værtshusliv. Samtidig gav undersøgelsen nye informationer om forholdene omkring byens udvidelse med Ny-København, og de erhverv og håndværk, der havde haft til huse der. På Krøyers Plads undersøgte museet opfyldslag fra udvidelsen af Christianshavn i midten af 1700-tallet, samt levn fra områdets senere funktion som oplagsplads og skibsværft især for den Nordatlantiske handel. Selve opfyldningen vidner om hvor vigtig denne handel var for byen, og opfyldslagene, der primært bestod af affald, er en vigtig kilde til viden om københavnernes hverdagsliv og præferencer omkring materiel kultur.

Museet har også i 2013 oplevet stor offentlig interesse for det arkæologiske arbejde, hvilket har resulteret i en række avisartikler og indslag i radio og tv. Derudover afholdt museet to meget velbesøgte åbne dage på hhv. Adelgade og Krøyers Plads.

Københavns Museum søger gennem arbejdet med bevaringsværdige kulturmiljøer at bidrage med et kulturhistorisk perspektiv til det løbende planlægnings- og udviklingsarbejde hvad angår den fysiske by. Dette arbejde har i 2013 primært bestået i indsendelse af høringssvar på Start-redegørelser og lokalplanforslag.

Samlingsarbejde

Arbejdet med at indhente museet registreringsefterslæb samt at skabe overblik over samlingernes bevaringstilstand har været særlig intensivt i 2013. Museet færdiggjorde den igangværende samlingsgennemgang i magasinet på Artillerivej, og gennemførte derefter gennemgang af magasinet på Fælledvej. Til gennemgang af dette magasin modtog museet støtte fra Kulturstyrelsens bevaringspulje. Museet ser det fortsatte arbejde med på denne måde at skabe overblik over samlingerne som helt centralt for at sikre evnen til også i fremtiden at kunne trække på genstande og andet samlingsmateriale i formidlings- og forskningssammenhæng.

Gennemgangen af magasinerne blev udført under meget vanskelige forhold, dels på grund af de generelt uegnede lokalefaciliteter magasinerne befinder sig i, men især på grund af skimmelvækst, der medfører behov for aktivt ventilerende åndedrætsværn og beskyttelsesdragter ved langvarigt arbejde i magasinerne. Museet gør løbende Kultur- og Fritidsforvaltningen opmærksom på det akutte behov for forbedring af magasinfaciliteterne, og afsøger eventuelle eksterne løsninger eller partnerskaber, men har heller ikke i 2013 formået at bringe denne sag afgørende videre.

På baggrund af den i 2012 afsluttede samlingsgennemgang i magasinet på Skt. Hans Hospital indsendte museet i 2013 en kassationsansøgning til Kulturstyrelsen på i alt 170 genstande. Denne ansøgning blev imødekommet, og genstandene er nu fjernet fra magasinet. Kassation vil også i fremtiden være et af redskaberne i museets arbejde med at sikre det kvalitative niveau i samlingerne.

Indsamlingsmæssigt har 2013 været et spektakulært år. I forbindelse med udstillingen ”Søren Kierkegaard: Kærlighedens genstande og gerninger”, erhvervede museet en række genstande med tilknytning til Søren Kierkegaard fra en privatperson. Derudover erhvervede museet på auktion og med Kulturstyrelsens støtte Kierkegaards sølvpenneskafte samt en række mindre genstande, der havde tilhørt filosofen. Disse genstande er markante bidrag til museets allerede enestående samling af genstande med relation til Kierkegaard, og kan ses i den aktuelle udstilling.

Samtidig medførte udstillingen indsamling og indlån af en lang række genstande fra københavnere, der ønskede at bidrage til museets udforskning af moderne kærligheds- og venskabsrelationer. Som noget helt nyt står de donerende borgere selv for registrering og kuratering af genstandene gennem et tabletbaseret registreringssystem udviklet af museet i samarbejde med Gibson International.

Nyindsamlingen foregår løbende og beriger i meget høj grad museets samlinger med den type af privatgenstande, som tidligere har ligget i udkanten af museets indsamlingsområde, og som museet gennem de seneste år strategisk har satset på at gøre mere centrale.

Relevans og nærvær i København

Københavns Museum arbejder med at skabe adgang til kulturen for alle borgere og skabe en oplevelse af ejerskab blandt borgerne til byen og byens historie. Derfor arbejder museet med en differentieret, rummelig og målgruppeindrettet formidlingsstrategi, der har til formål at nå mange forskellige bruger- og borgergrupper. I 2013 arbejdedes der således med formidlingstiltag som:

Fortiden Under Os

Arkæologi udstilling med fund fra arkæologiske udgravninger i København kan ses i en helt særlig arkæologiudstilling om at bo på stedet København. Her har københavnere og andre eksperter - sammen med museets arkæologer – sat ord på de mange fund og deres betydning i dag.

Søren Kierkegaard – Kærlighedens Genstande og Gerninger:

I anledningen af 200-året for Kierkegaards fødsel revitaliserede museet sin samling af genstande fra og omkring Søren Kierkegaard. Det skete gennem en nyfortolkning af museets genstande i kombination med en nyindsamling af genstande og fortællinger. Til udstillingen bidrager københavnere fortløbende med egne genstande og fortællinger, der knytter sig til kærlighedens væsen i det 21. århundredes København.

Middel Classic

Fotoudstilling. Lavet i samarbejde med fotoagenturet SUMO. Udstillingen viste billeder af almindelige mennesker i middelklassen, og blev skudt i gang samtidig med Copenhagen Photo Festival.

Sydhavn – Hamburg/ Wilhelmsburg

Projektet udsprang af et partnerskab mellem byerne Hamborg og København, der i museal form var forankret i Hamburg Museum/Museum für Hamburgische Geschichte og Københavns Museum. Projektet lå i direkte forlængelse af et tidligere gennemført outreachprojekt ”Se på Sydhavnen” i 2012, hvor 10 unge, der var bosat i bydelen, igennem et halvt år udforskede, udviklede byvandring og fotodokumenterede Sydhavnen. Både fotomaterialet og byvandringerne indgik i Sydhavnen-Wilhelmsburg-projektet. Det samme gjorde erfaringerne om den komplekse stedsopfattelse og identitet blandt brugerne i et kvarter, der som Sydhavnen tidligere var kendt som et industriområde og socialt belastet område, men som – ligesom Sydhavnen – er i færd med at blive transformeret

Kommune Hospitalets 150 års jubilæum

Fotoudstilling i anledning af Kommunehospitalets 150 års jubilæum, hvor en række fotos fra museets billedarkiv indgik i udstillingen der blev vist i den nye bygning på Kommunehospitalets arealer.

Formidlingen var i form af bannere med fotografi, citater og tekster, der forskellige steder i det tidligere Kommunehospitals bygningskompleks formidlede historier og udsagn om funktioner og liv på hospitalet.

Udstilling om Jens Olsens verdensur. I samarbejde med Københavns Borgerservice, blev der lavet ny opbygning af udstillingen om Jens Olsens Verdensur. Udstillingen fortæller historien om det unikke urs tilblivelse, om manden bag uret og om, hvordan det endte på Københavns Rådhus. Udstillingen giver samtidig besøgende mulighed for at dykke dybere ned i urets funktioner og virkemåde og for at reflektere over, hvordan det mekaniske ur - tusinder af år frem i tiden - fortsat vil kunne vise stjernehimlen over Rådhuset, klokkeslettet i andre verdensdele og højtidernes årlige forskydninger.

Byens Natur/ Urbane Nature:

I 2013 var der fokus på planlægning og fundraising af museets satsning for 2014, *Urban Nature*. *Byens Natur/ Urbane Nature* er museets hidtil største samlede satsning, med flere udstillinger og projekter der lægger sig ind under temaet, *byens natur*. Af udstillinger og projekter indgår: temaudstilling med titlen *Byens natur*, en deltagerbaseret udstilling, *Drømmen om en by*, skabt af Shane Brox; *Growflow*, et længerevarende undervisnings- og workshop program udviklet med otte skoleklasser med forankring i museets forhave; museets baghave formes og udvikles af den amerikanske kunstner, Barbara Cooper. Barbara Cooper opholdt sig fra 1. december 2014-31. januar 2015 i København gennem et Artists in Residence legat under Cph Air.

Byens Natur/ Urbane Nature åbnede 30. april 2014.

VÆGGEN

Museet modtog i 2012 tre internationale priser for VÆGGEN, og museet har fortløbende arbejdet på at skabe kontakt til andre byer i verden med henblik på at skabe en lokal væg. Dette arbejde har i 2013 mundet ud i en stor interesse fra bl.a. El Paso Museum of History, USA.

(Bemærkning: Efter en borgerafstemning i El Paso, Texas blev det i 2014 besluttet af lave en digital VÆG med forbillede i Københavns Museum.). VÆGGEN indgik i Images festivalen i august, hvor den fik tema om CAIRO i festival perioden. I 2013 stod VÆGGEN dels på Dronning Louises Bro og dels på Axeltorv.